

M E:son Lindman
Telefon 08-508 28 972
martin.eson.lindman@miljo.stockholm.se

Till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

DELEGATION AV TILLSYNSBEFOGENHETER ENLIGT MILJÖBALKEN FRÅN LÄNSSTYRELSEN TILL MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Förslag till beslut

Hemställa att kommunfullmäktige ansöker om förnyad och uppdaterad överlåtelse från länsstyrelsen av tillsynsbefogenheter enligt punkterna A 6, A 26, B1 i bilagan till förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken.

Gunnar Söderholm

Håkan Andersson

Bakgrund

Länsstyrelsen kan enligt 10 § tillsynsförordningen överlåta tillsyn enligt miljöbalken till en kommun. Stockholms stad har vid två tillfällen övertagit ansvar från länsstyrelsen. Syftet med att överta tillsyn från länsstyrelsen är att öka det kommunala inflytandet över tillsynen.

I skilda beslut, den 7 maj 1985 och den 26 november 1987, överlät Länsstyrelsen i Stockholms län tillsynen enligt dåvarande 44 § miljöskyddslagen till Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnd, efter framställning från Stockholms stad. Omfattningen framgick av en bilaga till beslutet. Sedan miljöbalken (1998:808) och lagen (1998:811) om införande av miljöbalken trädde i kraft den 1 januari 1999 har överlåtelsebesluten gällt oförändrade med stöd av 5 § den senare lagen.

Länsstyrelsen gör nu en översyn över samtliga tillsynsöverlåtelser som skett inom länet. Eftersom de nuvarande överlåtelserna – i varje fall för Stockholms del – hänför sig till en tid långt före miljöbalkens införande finns skäl att förnya ansökan om delegation.

Miljöförvaltningen föreslår i detta ärende därför att en översyn och aktualisering av delegationen görs. Regleringen av tillsynen och de olika myndigheternas befogenheter inom miljöbalksområdet framgår av förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken och 26 kap 4 § miljöbalken.

Med miljöbalken och tillsynsförordningen öppnades nya möjligheter för kommuner att efter ansökan få länsstyrelsens tillsynsbefogenheter delegerade till sig. Till förordningen är en bilaga knuten som i en kolumn anger tillsynsområdet och i en annan vilken myndighet som har tillsynsansvaret. Om beteckningen Ö finns angiven innebär det att befogenheten är överlåtbar. (Se i bilaga till detta ärende, sidan 6)

Tillsynen enligt B 1 över miljöfarliga verksamheter är överlåten till staden och avser den tillsyn som redan bedrivs av nämnden. I denna del behövs en redaktionell uppdatering.

Miljöförvaltningen har samrått med företrädare för länsstyrelsen och diskuterat en utvidgning av delegationen med utgångspunkten att denna ska omfatta relevanta delegerbara områden enligt tillsynsförordningen utom tillsynen enligt 11 kap om vattenverksamheter. Detta verksamhetsområde undergår för närvarande en reformering och en utveckling till följd av bl.a. arbetet med EG:s vattendirektiv. Konsekvenserna av detta arbete är därför svårt att överblicka, förvaltningen vill därför avvakta med ett engagemang i den delen. Därför omfattar inte framställningen punkterna B 7 och B 9 i tillsynsförordningens bilaga.

Förvaltningen föreslår att staden inte nu ansöker om överlåtelse av den operativa verksamheter som för närvarande inte finns inom stadens gränser. Om sådan verksamheter skulle inrättas eller startas får staden aktualisera frågan om överlåtelse av den operativa tillsynen när detta sker.

Det är inom området med tillsyn för skydd av områden i balkens 7 kap som det finns flest delegationsmöjligheter, dvs. inom den tidigare naturvårdslagens område. Detta är ett fält som kräver särskilda överväganden. Den del av tillsynen som omfattar strandskyddet är redan delegerat till staden dvs. till stadsbyggnadsnämnden tillsammans med dispensprövningsbefogenheten enligt 7 kap 18 § miljöbalken.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har gått igenom förordningsbilagans olika befogenheter. Förvaltningen har också bedömt och uppskattat de ekonomiska konsekvenserna av ett övertagande av hela det överlåtbara tillsynsområdet och funnit att den typiska ”naturvårdstillsynen” enligt 7 kap MB är svår att finansiera med tillsynsavgifter och omfattas också av ersättningsbestämmelserna i 31 kap MB. Förvaltningen har avstått från att föreslå överlåtelse av befogenheter som typiskt sett innebär svårigheter att finansiera med avgifter.

Inte heller föreslås övertagande av tillsynsbefogenheter då det inte finns något tillsynsobjekt. Flera av befogenheterna saknar tillsynsobjekt inom staden. För det fall ett

statligt beslut om inrättande av ett sådant menar förvaltningen att frågan om övertagande av tillsynen bör aktualiseras.

I nedanstående tablå redovisas – summariskt – förvaltningens genomgång av befogenheterna med förslag.

Tillsynsområden betecknade med Ö avser sådana där tillsynsansvaret kan överlätas till en kommunal nämnd enligt 10 § tillsynsförordningen. Endast sådana punkter anges nedan.

Punkt i bilagan	Tillsynsområde	Överlåtelse aktuell	Kommentar
A	Naturvården mm		
A 2	Naturresevat som beslutats av länsstyrelsen	Nej	Inga sådana finns idag i staden. Om de tillkommer kan tillsynen överlätas.
A 4	Kulturresevat som beslutats av länsstyrelsen	Nej	Inga sådana finns idag i staden. Om de tillkommer kan tillsynen överlätas, förutsatt att de omfattar naturlandskap.
A 6	Naturminnen som beslutats av länsstyrelsen	Ja	Två sådana finns idag och skulle pga sin ringa storlek innebära begränsade tillsynsinsatser.
A 9	Biotopskyddsområden utom sådana enligt A 8	Nej	Inga särskilt utpekade sådana finns idag i staden. De objekt som ev. omfattas av det generella biotopskyddet ingår till största delen redan i resevatstillsynen.
A 10	Djur- och växtskyddsområden för vilka länsstyrelsen meddelat föreskrifter	Nej	Inga sådana finns idag i staden. Om de tillkommer kan tillsynen överlätas.
A 12	Områden och föremål för vilka det finns interimistiskt beslut enligt 7 kap. 24 § miljöbalken meddelat av länsstyrelsen	Nej	Inga sådana områden är kända idag i staden. Ev. framtida beslut om nya resevat och naturminnen går bra att överta, men för vattenskyddsområden är frågan för komplicerad.
A 14	Jordbruksmark vad gäller skötsel enligt 7, 8 och 12 kap. miljöbalken	Nej	Bef. jordbruksmark omfattas redan av resevatstillsynen.
A 16	Frågor som avses i 12 kap.6 § miljöbalken vad	Nej	Ekonomiskt orealistiskt i dag.

	gäller övriga verksamheter eller åtgärder		
A 17	Strandskyddsområden	Nej	Redan delegerat till Stadsbyggnadsnämnden
A 18	Vattenskyddsområden som beslutats av länsstyrelsen	Nej	Inga kända sådana finns idag i staden.
A 20	Miljöskyddsområden, utom beträffande verksamheter för vilka tillsynsansvaret regleras i avsnitten B eller C i denna bilaga	Nej	Inga sådana finns idag i staden eller länet. Om de tillkommer kan frågan bli komplicerad.
A 21	Vilthägn	Nej	Inga sådana finns idag i staden.
A 23	Frågor som omfattas av 8 kap.1-4 §§ miljöbalken	Nej	Komplicerad reglering, relaterar även till handel och hantering. Fördelar med tillsyn på regional nivå (bl.a. djurskydd).
A 24	Stängselgenombrott m.m. enligt 26 kap. 11 § miljöbalken	Nej	Marginellt problem utanför redan skyddade områden.
A 26	Verksamheter och åtgärder som kan påverka miljön i ett sådant område som avses i 7 kap. 27 § miljöbalken i den mån verksamheterna eller åtgärderna inte omfattas av tillsyn enligt A1-A25	Ja	Samtliga tre Natura 2000-områden omfattas idag av stadens reservatstillsyn. Tillsyn även på påverkan utifrån kan bli komplicerad men förvaltningen bedömer att fördelarna överväger nackdelarna.
B	Verksamheter mm utom försvarets verksamheter		
B 1	Miljöfarliga verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt bilagan till	Ja	Befogenheten finns idag men behöver uppdateras och förnyas.

	förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd		
B 5	Föroreningsskador enligt 10 kap. 1 § första stycket miljöbalken, där skadan härrör från pågående miljöfarlig verksamhet med beteckningen A eller B i bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd eller från verksamhet av detta slag som upphört efter den 30 juni 1969 och där tillsynen vid tidpunkten för verksamhetens upphörande inte hade överlåtits enligt 44 a § miljöskyddslagen (1969:387) eller 10 § denna förordning	Nej	Ekonomiskt orealistiskt i dag. Finansieringen av tillsynen blir i princip anslagsberoende.
B 7	Vattenverksamheter, utom sådana enligt B8	Nej	Generellt är vattenverksamhet ej aktuell för övertagande.
B 9	Vattenverksamheter som får företas utan tillstånd	Nej	Som ovan
B 10	Tillståndspliktiga täkter utom sådana enligt B11	Nej	Ingen täktverksamhet förekommer idag i staden.
B 11	Husbehovstätter för vilka föreskrivits om tillståndsplikt med stöd av 12 kap. 1 § andra stycket miljöbalken i dess lydelse före den 1 augusti 2005	Nej	Som ovan
B 12	Ej tillståndspliktiga täkter	Nej	Eventuella störningar hanteras inom

			ramen för miljötillsynen.
--	--	--	---------------------------

Lämpligen överlåtbara

A 6

Inom staden finns två naturminnesförordnanden från modern tid av länsstyrelsen. Dels för Johannesdals flyttblock i Vårberg, dels för en bergsbrant i Pålsundsparken på Södermalm med geologiskt intressanta sprickbildningar och rester av ursprunglig Stockholmsnatur. Regleringen är i vissa avseenden omodern och finansieringen av tillsynen kan bli problematisk i det att den som bryter mot skyddsföreskrifter inte alltid är känd och därför undandrar sig debitering. Tillsynsbehovet under för de två naturminnena skulle kanske kräva högst något årligt besök, kanske skulle behovet för Johannesdal svara mot ett besök vart femte år.

A 26

Förvaltningen anser att den samordnade reservats- och Natura 2000-tillsynen inom en kommun ger större fördelar än en splittrad mellan länsstyrelsen och kommunen även om tillsynen för ett helt Natura 2000-område kan gå förlorad. Någon förbättrad finansiering är inte att vänta.

B 1

Innebär en förnyelse av befintlig befogenhet.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens kompetens inom berörda tillsynsområden

Den operativa tillsynen på miljöbalkens område utförs av miljöinspektörer inom miljöförvaltningen. Förvaltningen har två avdelningar för tillsyn, Hälsoskydd och Plan- och miljö. Hälsoskydd ansvarar för tillsynen av inomhusmiljö och närmiljö.

Enheten för inomhusmiljö arbetar främst med anmälningar om olägenheter i bostäder och lokaler, tillsyn av lokaler där barn och ungdomar vistas och övriga allmänna lokaler samt besvarar remisser om verksamheter som kan orsaka störningar. Närmiljö arbetar med övervakning av vattenkvaliteten vid strandbad och bassänger, tillsyn över kemiska produkter och avfallshantering, tillståndsansökningar av bergvärmepumpar, kontrollrapporter för cisterner och köldmedier samt radonärenden m.m.

Hälsoskyddsavdelningen har drygt 40 inspektörer alla med föreskriven utbildning. Dessutom finns en rad medarbetare med akademiska examen inom det naturvetenskapliga området.

Inom avdelningen för plan- och miljö bedrivs tillsyn inom tre enheter, mark- och plan, trafik och energi och företag. Inom avdelningen finns ett 30-tal inspektörer som arbetar med tillsyn. Alla har föreskriven utbildning och många med akademisk examen inom det naturvetenskapliga området.

Utöver tillsynsverksamheten har förvaltningen också en avdelning för miljöövervakning som är mycket hög kompetens inom luftmätning, vattenvård och olika slag av miljögifter. Avdelningen utgör expertstöd för tillsynsverksamheten. Därutöver har förvaltningen två jurister som bistår inspektörerna med rättsliga bedömningar.

Eftersom förvaltningen bedrivit tillsyn under många år finns en långvarig erfarenhet både av tillsynsarbetet i sig och om miljö och hälsoriskerna med berörda verksamheter.

Ekonomiska konsekvenser

En genomgående svårighet för tillsynen när det gäller områdesskydd enligt 7 kap och artskyddet enligt 8 kap miljöbalken är att denna tillsyn sällan har en klar adressat och motpart för avgiftsdebiteringen. Det blir ofta markägaren som får bära kostnaderna för tillsynen. Inom några av dessa befogenhetsområden kan länsstyrelsen i framtiden komma att besluta inrätta sådana t.ex. miljöskyddsområden där miljökvalitetsnormer överskrids. Det är i praktiken omöjligt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av att nu begära denna tillsynsbefogenhet. Områdesskydd är i många fall till skillnad mot miljöskydd och hälsoskydd också ersättningsberättigat enligt 31 kap MB och kräver en särskilt noggrann avvägning då inskränkningar görs i någons handlingsfrihet.

Sammanfattningsvis föreslår förvaltningen att nämnden hemställer om att kommunfullmäktige hos länsstyrelsen ansöker om ny, uppdaterad överlåtelse av gällande tillsynsbefogenheter enligt p B1 och med tillägg av tillsynen för statligt beslutade naturminnen enligt tillsynsförordningens punkt A 6 och A 26 i bilagan.

Slut

Bilagor

Bilaga 1	Tillsynsförordningen
2	Tillsynsplanen